

Ledningsplan vid extraordinära händelser

Dokumenttyp	Plan
Fastställt/uppriktad	Kommunfullmäktige 2011-03-07 § 102 (upphävd Kf § 63/23) Kommunstyrelsen 2022-12-07, § 145
Senast reviderad	Kf § 239/15, Kf § 97/21
Detta dokument gäller för	Hjo kommun
Giltighetstid	T o m 2026
Dokumentansvarig	Säkerhetsstrateg
Dnr	2010-710, 2021-233

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
1. Inledning.....	3
1.1 Definition av en extraordinär händelse	3
1.1.1 Höjd beredskap	3
1.2 Grundförutsättningar.....	3
1.3 Mål.....	5
2. Planens ikraftträdande	5
2.1 Larmlista över krisledningsorganisationen	6
2.2 Larmning av krisledningsorganisationen.....	6
3. Organisation och ansvar/befogenheter.....	6
3.1 Krisledningsnämnd	6
3.2 Krisledning	7
3.3 Kommunikation	7
3.4 Förbrukningsmaterial och stöd m m.....	8
3.5 Förvaltningsorganisationen.....	8
4. Hjälp och samverkan.....	8
4.1 Samverkan med externa aktörer under en extraordinär händelse.....	9
4.2 Hjälp till/från andra kommuner samt stöd till enskilda.....	9
4.3 Skriftlig rapportering till länsstyrelsen och andra medverkande aktörer	9
5. Resurser	10
6. Kostnader	10
7. Lokaler.....	10
8. Avveckling av krisledningsorganisationen.....	10
8.1 Utvärdering och uppföljning av en extraordinär händelse	10
9. Förteckning över bilagor till plan vid extraordinära händelser.....	10

I. Inledning

Ledningsplanen vid extraordinära händelser anger riktlinjer för kommunens hantering av de händelser som inte kan bemästras med kommunens normala rutiner utan kräver snabba beslut av en samlad kommunal krisledningsorganisation – krisstab, krisstöd och kommunala stödresurser.

För händelser som inte svarar mot kommunens normala rutiner och inte kan lösas inom det ordinarie lagrummet, kommunallagen, gäller lag (2006:544) om kommunernas och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (bilaga I).

Revidering av planen ska ske vid varje ny mandatperiod och beslutas av kommunfullmäktige.

Denna plan kompletteras med instruktioner och rutiner för det operativa krisledningsarbetet och ska ses som en övergripande beskrivning om inriktning och ansvarsfördelning för kommunens arbete inför och vid kriser eller extraordinära händelser.

I.1 Definition av en extraordinär händelse

Med en extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i samhällsviktiga funktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller region (I kap 4 § 2006:544).

En extraordinär händelse kan föreligga då en eller flera av följande kriterier är uppfyllda;

- ordinarie rutiner för ledning inte svarar mot situationens krav
- flera verksamhetsområden berörs och behovet av samordning är stort
- stort informationsbehov
- stort behov av samverkan med andra organisationer

Vid indikationer och varningar i verksamheten som, efter en konsekvensanalys, befaras kunna uppfylla kriterierna och/eller definitionen av en extraordinär händelse skall Ledningsplan vid extraordinära händelser samt Ledningsrutinen för hantering av kriser och extraordinära händelser tillämpas.

I.1.1 Höjd beredskap

Kommunen leds av kommunstyrelsen under höjd beredskap. Höjd beredskap utlyses av regeringen eller av länsstyrelsen i det fall regeringen inte kan kommunicera med vårt län. I det fall kommunen inte har kontakt med varken regering eller länsstyrelse kan kommunstyrelsen besluta om att starta krigsorganisationen och vidta de åtgärder som hade blivit gällande om höjd beredskap utlysts av regering eller länsstyrelse. Mer information om Hjo kommuns krigsorganisation finns i styrdokumentet med samma namn.

I.2 Grundförutsättningar

Kommunens uppgift är att värna befolkningen, trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att de viktigaste samhällsfunktionerna upprätthålls. Kommunens ansvar vid en extraordinär händelse och under höjd beredskap grundas på det geografiska områdesansvaret samt principerna om ansvar, likhet och närhet.

Sekretess och tystnadsplikt

Varje enskild deltagare som deltar i arbete kring krisberedskap, totalförsvarsplanering eller krishantering i kommunens regi har tystnadsplikt enligt 7 kap 1 § Lagen om kommuners och

regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser (LEH 2006:544) gällande de uppgifter denne får ta del av under arbetet.

Vidare gäller sekretess enligt 18 kap 13 § Offentlighets och Sekretesslagen (OSL 2009:400) för den planering och hantering av fredstida kriser som särskilt härrör från kommunens arbete med Risk och Sårbarhetsanalyser.

I vissa gäller även 15 kap 2 § Försvarssekretess, Offentlighets och Sekretesslagen (OSL 2009:400), för de uppgifter inom krisorganisationen som utgör en del i kommunens totalförsvarsplanering.

Säkerhetsskydd

Kommunens arbete med informations-, personal- och fysisk säkerhet i krisberedskap, krishantering eller planering inför extraordinära händelser under höjd beredskap omfattas av Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och Säkerhetsskyddsförordningens (2018:658) bestämmelser samt Säkerhetspolisens föreskrifter om Säkerhetsskydd (PMFS 2021:1). Skyddet avser att värna samhällsviktig verksamhet och skydda mot; spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten (LAG 2018:585). Detta innebär att kommunens krisorganisation ska ha ett adekvat säkerhetsskyddsarbete och därtill hörande säkerhetsskyddsklassad personal för ändamålet.

Områdesansvar

Kommunens geografiska områdesansvar innebär att kommunen inom de egna geografiska gränserna ansvarar för att samordna arbetet mellan olika aktörer i krishanteringssystemet, såväl vid planering som vid en inträffad händelse.

Ansvarsprincipen

Den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden skall ha motsvarande ansvar även under krissituationer och under höjd beredskap.

Likhetsprincipen

En verksamhets organisering och lokalisering skall så långt som möjligt överensstämma i fred, kris och under höjd beredskap.

Närhetsprincipen

En kris skall hanteras så nära krisen som möjligt.

Risk och sårbarhetsanalyser (RSA)

Kommunen är enligt lag (2006:544) om kommunernas och regionernas åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap skyldig att upprätta risk och sårbarhetsanalyser. Syftet med analyserna är att öka medvetandet och kunskapen om risker och sårbarheter hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga, ge underlag för planering, samt att utveckla förmågan att hantera inträffade kriser. Planeringen inför extraordinära händelser skall grunda sig på dessa risk- och sårbarhetsanalyser.

En risk och sårbarhetsanalys för kommunens geografiska område ska arbetas fram i början på varje ny mandatperiod.

Hot och diverse risker ska tillsammans med råd kommuniceras till allmänheten i samband med att RSA antages. RSA ska sedan finnas tillgänglig för allmänheten under tiden den gäller.

RSA ska bestå av en öppen del och en sekretessklassad del, detta syftar till att skydda

sårbarhetsanalyser och åtgärdsprogrammet från obehörigas och antagonisters insyn.

Utbildning och övning

För utbildning och övning av krisledningsorganisationen ansvarar säkerhetsstrategen. En övnings- och utbildningsplan skall av säkerhetsstrategen lämnas för beslut i kommunledningsgruppen. Verksamheterna förbinder sig att delta i de utbildningar och övningar som ledningsgruppen beslutar om.

1.3 Mål

Kraven på Sveriges kommuner enligt samhällets krishanteringssystem kan sammanfattas i följande målbild.

- Kommunen har god kunskap om risker och sårbarhet, som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenser för den egna verksamheten har analyserats.
- Kommunen har en planering för hur risker och sårbarhet skall undanröjas eller minskas. Kommunen har också en planering för hur den ska hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.
- Kommunen har god förmåga att hantera en extraordinär händelse, d.v.s. att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas och att ge invånare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.
- Kommunen har en samlad bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishantering inom kommunens geografiska område.
- Kommunen verkar för samordning av all krishantering i det förberedande arbetet och det akuta skedet, som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för.

Hjo kommuns krav på krishantering

Det svenska krishanteringssystemets målbild kan brytas ned i följande krav på Hjo kommuns krishantering:

- Hjo kommun ska ha en krisorganisation med tydliga instruktioner.
- Hjo kommun ska ha förmåga att snabbt kunna informera allmänheten, media, myndigheter och beslutsfattare samt ha en bra intern information till medarbetarna.
- Riktlinjerna för hantering av extraordinära händelser ska bygga på nämnda risk- och sårbarhetsanalyser.
- Samtliga nämnder och kommunala bolag ska ha en krisorganisation samt rutiner för krishantering.
- Hjo kommun ska, efter begäran, kunna bistå närliggande kommuner med hjälp vid hanteringen av en extraordinär händelse.
- Kommunens intranät ska innehålla aktuell plan, rutiner och instruktioner för hantering av extraordinära händelser samt checklistor för respektive funktion.
- Säkerhetsstrategen ansvarar för att dokumentationen kontinuerligt uppdateras.

2. Planens ikraftträdande

Krisledningsnämndens ordförande eller dess ersättare bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden [krisledningsnämnden] skall träda i funktion” (2 kap 3 § 2006:544).

Kommundirektören, eller dess ersättare beslutar, efter samråd med berörda chefer eller chefsgruppen, att planen och ledningsrutinen skall tillämpas delvis eller i sin helhet för

verksamhetsorganisationen.

Kommundirektören, eller dess ersättare, ansvarar för att informera krisledningsnämndens ordförande om läget av olika händelser för att denne skall kunna fatta beslut om en extraordinär händelse medför att krisledningsnämnden skall träda i funktion.

Det åligger alla medarbetare i Hjo kommun att informera/meddela misstanke om eller förändringar i en extraordinär händelse uppåt i organisationen.

2.1 Larmlista över krisledningsorganisationen

Larmlista över krisledningsorganisationen finns i kommunväxeln, hos säkerhetsstrategen och hos respektive verksamhetschef samt krisledningsnämndens ordförande och ersättare. Respektive person som ingår i krisledningsorganisationen och som finns med på larmlistan ansvarar för att meddela förändringar i kontaktuppgifterna till säkerhetsstrategen.

Respektive verksamhetschef tillser att verksamhetsinterna larmlistor finns upprättade och hålls aktuella.

Säkerhetsstrategen ansvarar för att hela eller delar av larmlistan efter uppdatering sänds till de myndigheter som begär detta.

Hjo kommun larmrutin gäller för larmning av krisorganisationen.

2.2 Larmning av krisledningsorganisationen

Inriktning och Samordningskontakten, ISK, ansvarar för att ta emot larm från beredskapsmyndigheter, räddningstjänst, polis samt SOS-alarm. ISK larmar Krisledningschefen.

Kommundirektören eller dennes ersättare ansvarar för larmning av krisledningsnämndens ordförande.

Krisstaben ansvarar för att larma in medlemmar enligt gällande larmrutin.

Verksamheternas avdelningar och enheter ansvarar själva för sin larmning och att larmlistor hålls aktuella. Ansvaret för hur larmning sker och av vem följer med verksamhetsansvaret.

Beroende på beslut av Krisledningschef/Kommundirektör träder beredskapsstab eller krisstab i arbete i därför avsedd och förberedd lokal. Stabsarbetet och bemanningen styrs av tillhörande instruktioner och schan.

3. Organisation och ansvar/befogenheter

Vid extraordinära händelser upprättas en krisledningsorganisation. Den består av krisledningsnämnden, krisstab samt krishanteringsresurser. Krisledningsorganisationen upprättas för att kunna effektivisera ledningsprocesserna och underlätta och stödja förvaltningsorganisationen så att denna så långt det är möjligt kan bedriva sin verksamhet med minimerat antal avbrott och störningar. Organisationen strävar efter att utgå från likhetsprincipen. Syftet är att tydliggöra mandat, beslutsvägar och korta tiden från mottagen information till åtgärd.

ISK-funktionen har som uppgift att ta emot larm, information om händelser – larma krisorganisationen.

3.1 Krisledningsnämnd

Ytterst ansvarig för kommunens krishantering vid en extraordinär händelse är krisledningsnämnden. Det är av vikt att skilja på krisledningsnämndens politiska ansvar och

krisledningsstabens tjänstemannaansvar.

Krisledningsnämndens arbete styrs av krisledningsnämndens reglemente. Krisledningsnämnden har rätt att överta uppgifter och beslutsbefogenheter från de ordinarie nämnderna. Alla beslut som tas i krisledningsnämnden skall efter händelsen redovisas för kommunfullmäktige. I kommunstyrelsen och byggnadsnämndens reglemente skall det finnas inskriven information om krisledningsnämnden och vad detta innebär för den ordinarie nämnden.

Krisledningsnämnden utgörs av kommunstyrelsens presidium samt utskottsordförandena. Krisledningsnämndens ordförande eller dess ersättare har i akuta lägen delegation att utöva krisledningsnämndens ansvar vid en extraordinär händelse.

Krisledningsnämnden skall:

- ange inriktning för krishanteringen
- besluta om förändringar i servicenivåer
- besluta om omfördelning av kommunens resurser
- vid behov begära bistånd utifrån

Krisledningsnämnden har rätt att besluta om de ekonomiska resurser som denna bedömer erforderliga för att kommunen ska kunna lösa ifrågakarande uppgifter med anledning av den extraordinära händelsen.

3.2 Krisledning

Krisledningen i kommunen utgörs av en krisstab. Krisstaben leds av kommundirektören eller ersättare/utsedd, befattningen kallas då krisledningschef. Krisledningschefen har rätt att utöva krisstabens ansvar. I krisstaben ingår personer för stabsfunktioner, stabschef, säkerhetsstrateg, kommunikationsstrateg, stabsassistent(er) och företrädare för kommunala bolag och/eller externa aktörer aktuella för händelsen.

Utöver krisstabens personal finns också verksamheternas interna resurser som enligt likhets- och närhetsprincipen operativt och under ledning av krisstaben ska kunna arbeta hanterande och förebyggande vid en extraordinär händelse. Ett komplement till kommunens interna resurser är också andra frivilliga eller privata aktörer inom kommunens geografiska område.

Krisstabens främsta uppgifter är:

- Sträva efter att arbeta förebyggande i krisen (agera inte reagera)
- konsekvensanalys (vad är det värsta som kan hända och vad innebär detta och vad måste göras då)
- besluta lägesbild
- resursplanering, samordning av kommunens resurser
- personalfrågor, bemanning
- samverkan med andra aktörer
- övergripande informationsfrågor

Krisstaben har stöd i:

Ledningsrutinen för hantering av kriser och extraordinära händelser samt Stabsinstruktion för Krisstab.

3.3 Kommunikation

Kommunikationsarbetet med presskontakt, information till allmänheten och samordnas av stabskommunikationsfunktion.

I frågor rörande trygghetsjour samråder samverkansfunktionen med krisstöd-ansvarige.

Trygghetsjour är en upplysningsfunktion som kan tillsättas när det finns en ökad oro hos allmänheten och efterfråga av information kring en händelse eller situation.

Krisstabens kommunikationsuppgifter är:

- att informera om lägesbilden
- att upprätthålla samverkan med involverade parter i krishantering.
- informationsinhämtning, bearbetning, mediebevakning, omvärldsbevakning
- producera information till media, webben, allmänhet m fl

Övrig information till allmänheten ska ske via de i kriskommunikationsplanen angivna kommunikationsmedel samt vid kommunens trygghetspunkter. Trygghetspunkter är fysiska platser som kan bemannas av olika resurser för att tillgodose allmänhetens behov av; enklare sjukvård, vattenförsörjning, information, husrum, värme och trygghet. En eller flera trygghetspunkter kan beslutas att startas upp vid en händelse. Målsättningen för kommunikation vid en extraordinär händelse är att informationen når en så bred representation av allmänheten som möjlig oavsett störningar i ordinarie kommunikationsmedel.

3.4 Förbrukningsmaterial och stöd m m

Ordinarie verksamhets linjeorganisation ansvarar för följande materiel fortsätter att fungera och arbetar för att täcka upp för de extra behov som kan komma uppstå under en extraordinär händelse.

- IT-stöd
- Lokalvård
- Transporter
- Expenser och förbrukningsmateriel

Krisstabens uthållighet regleras främst i förberedd schemaläggning, vilomöjligheter och ersättare. Den totala uthålligheten i krisledningsorganisationen ska vara minst sju dygn.

Kommunens egen förmåga att laga mat och distribuera den ska utnyttjas då det är lämpligt och möjligt.

3.5 Förvaltningsorganisationen

Förvaltningens verksamheter primära uppgift är att så långt som det är möjligt av egen förmåga och med stöd av krisledningsorganisationen kunna bedriva sin verksamhet med minimerat antal störningar och avbrott.

För att underlätta krishanteringsarbetet skall verksamheterna tillhandahålla en direktkontakt till krisstaben. Utöver det att situationen inte påverkar, arbetar verksamheterna utifrån respektive verksamhetsinstruktion.

4. Hjälp och samverkan

Kommunen har genom det geografiska områdesansvaret ett brett ansvar att verka för samordning och samverkan av de olika aktörernas insatser och information vid en extraordinär händelse inom kommunens geografiska område. Kommunen ska både i planeringsskedet och vid en händelse ta initiativ till samverkan och samordning. Denna samverkan åsyftar också information om hot och risker och förebyggande verksamhet till allmänheten.

Utarbetade kontaktnät och kontaktinformation ska finnas tillhands för krisledningen innan en potentiell händelse.

4.1 Samverkan med externa aktörer under en extraordinär händelse

Under en extraordinär händelse krävs samverkan mellan olika aktörer för att situationen skall kunna hanteras på ett tillfredsställande sätt. Detta ansvar ligger hos kommunen enligt det geografiska områdesansvaret.

Krisstöd finns till för det psykosociala omhändertagandet i kommunen då kommunens ordinarie resurser inte räcker till. Krisstöd-ansvarig i samråd med Kommundirektören/Krisledningschefen beslutar om en aktivering av gruppen. Ansvarig för krisstöd-gruppen är chefen för socialtjänsten. Gruppen arbetar enligt krisstöd-gruppens instruktion. Kommundirektören skall snarast informeras om krisstöd-gruppens insatser.

Extern samverkan med andra aktörer under en extraordinär händelse följer nedanstående huvuddrag:

- Samverkan med andra myndigheter, räddningstjänst och övriga aktörer: kontaktvägar är beroende av händelsens art. Vid behov av hjälp från Försvarsmakten skall en hemställan om detta göras hos TiB Länsstyrelsen (TiB och VB betyder tjänsteman i beredskap).
- Samverkan med andra kommuner: kontaktvägarna är beroende av händelsens art.
- Frivilligorganisationer: krisledningsnämnden beslutar efter samråd med krisledningschefen om huruvida frivilliga behöver kallas in för att stärka kommunens egna resurser och öka uthålligheten. Kontakterna med frivilligorganisationer handhas i först hand av säkerhetsstrategen.
- Länsstyrelsen regionala sambandskatalog gäller för kontaktsökande med kommuner och myndigheter.

Krisledningschefen beslutar om berörda aktörer kontaktas, informeras och vid behov deltar i krisledningens sammanträden. Representant för kommunen kan också delta i de övriga aktörernas interna möten vid behov och efter förfrågan.

4.2 Hjälp till/från andra kommuner samt stöd till enskilda

Krisledningsnämnden beslutar om hjälp till andra kommuner och/eller enskilda vid en extraordinär händelse. Då krisledningsnämnden ej är i funktion beslutar kommunstyrelsen om hjälp till annan kommun. Beslutet skall redovisas kommunfullmäktige. Kostnader i samband med hjälpen debiteras den drabbade kommunen i efterhand om inte annat finns överenskommet.

Det är krisledningsnämnden, eller då denna ej är i funktion kommunstyrelsen, som beslutar om kommunen skall begära eller acceptera hjälp från utomstående kommun vid en extraordinär händelse.

Rutiner för hur hjälp till/från andra kommuner och stöd till enskilda bokförs och dokumenteras beslutas och hanteras av ekonomienheten.

4.3 Skriftlig rapportering till länsstyrelsen och andra medverkande aktörer

Utgångspunkten för kommunens skriftliga rapportering är kommunens lägesbild. Denna rapporteras till länsstyrelsen och andra medverkande aktörer.

På förfrågan från länsstyrelsen och andra medverkande aktörer rapporteras i annan form och/eller andra och/eller utvecklande uppgifter som efterfrågas i det specifika fallet.

5. Resurser

I första hand ska kommunens egna resurser användas avseende både materiel och personal. När dessa är uttömda eller ej finns att tillgå begärs hjälp från andra myndigheter/kommuner eller så köps de resurser in som krävs på den öppna marknaden.

Kommunens personal kan vid krissituationer användas i andra verksamhetsområden än där de normalt verkar. Kommundirektören har rätt att besluta om en sådan omflyttning. Kommundirektören ska snarast informera kommunstyrelsens/krisledningsnämndens ordförande om detta och vid nästkommande möte i kommunstyrelsen eller krisledningsnämnden redovisa anledningen till omflyttningen och konsekvenserna av den.

6. Kostnader

En tydlig dokumentation om kostnader och om vem som fattat beslutet skall göras så att inga oklarheter uppstår i efterhand. Krisledningsnämnden fattar beslut om händelsens ekonomiska ramar då denna är i funktion.

Ekonomienheten ansvarar för att rutiner finns över hur kostnader skall bokföras och redovisas.

7. Lokaler

Krisledningsnämnden samlas vid på av krisledningsnämndens ordförande bestämd plats. Krisstaben samlas i ordinarie krisledningslokal enligt rutin. Reservlokaler för krisledning finns tillgängliga och förberedda enligt gällande rutin. Övriga verksamheter samlas i enlighet med respektive instruktion.

8. Avveckling av krisledningsorganisationen

Krisledningsnämnden beslutar i samråd med krisledningschef om avveckling av krisledningsorganisationen.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har enligt lag om kommunernas och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2 kap 6 § 2006:544) rätt att besluta att krisledningsnämndens verksamhet ska avvecklas.

8.1 Utvärdering och uppföljning av en extraordinär händelse

Efter en händelse där kommunens krisledningsorganisation varit verksam skall arbetet utvärderas och granskas. Kommundirektören, eller ersättare/utsedd, tillsammans med säkerhetsstrategen tar initiativ och ansvarar för att utvärderingen kommer till stånd.

9. Förteckning över bilagor till plan vid extraordinära händelser

1. Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
2. Reglemente för Krisledningsnämnd
3. Larmrutin för Hjo kommun